

Bilag – foretræde for Social- og indenrigsministeriet

Vi vil i det følgende tilføje fakta og perspektiver til nogle af de emner, der er debat om i den bredere diskussion af landsudligningen.

Landsudligningens udvikling

Formålet med udligningssystemet er at mindste forskellene i kommunernes indtægtsgrundlag sammenholdt med kommunernes udgiftsbehov.

Udligningssystemet skal muliggøre, at det enkelte Byråd/Kommunalbestyrelse kan træffe sit eget lokalpolitiske valg af serviceniveau og skat.

Landsudligningen af kommunernes strukturelle underskud på 61 pct. af det beregnede underskud

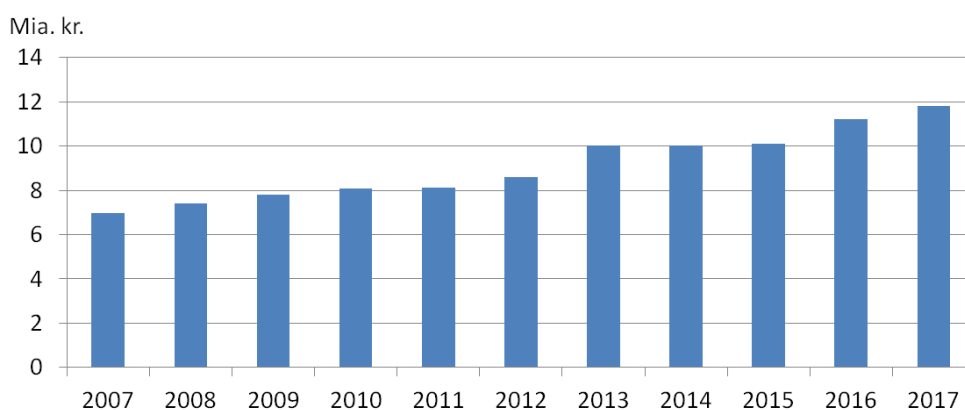
Underskuddet opgøres som forskellen mellem kommunens beregnede skatteindtægter ved anvendelse af en gennemsnitlig skatteprocent og kommunes beregnede udgiftsbehov opgjort ud fra befolknings sammensætningen og de socioøkonomiske forhold i kommunen

Ordningen finansieres af de 10 kommuner i hovedstadsområdet med overskud samt især ved at alle kommuner for et mindre bloktilskud end i en situation uden udligning.

Når der tages hensyn til det mistede bloktilskud bidrager 26 ud af de 34 kommuner i hovedstadsområdet til landsudligningen.

Udligningen er steget med 4,8 mia. kr. siden 2007

Tallet er opgjort i løbende priser. Fra 7,0 mia. kr. i 2007 til 11,8 mia. kr. i 2017

Stigningen i udligningen skyldes flere faktorer bl.a.:

- Prisudviklingen: Opgjort i faste priser er stigningen fra 8,6 mia. kr. i 2007 til 11,8 mia. kr. i 2017 lig 3,2 mia. kr. i faste priser
- Stigende kommunale nettoudgifter. Udgifterne er kun steget med 20 pct. fra 2007 til 2017, men alligevel udligningsudgiften er steget med 38 pct. i faste priser
- Den stigende udligning skyldes især ændringerne fra 2013 (nye udgiftsbehov mv.) og fra 2016 (tilpasninger til refusionsreformen).

Hovedstadsområdet sender 12 mia. kr. til resten af landet i 2017

Tallet er baseret på Indenrigsministeriets tilskudsudmelding for 2017.

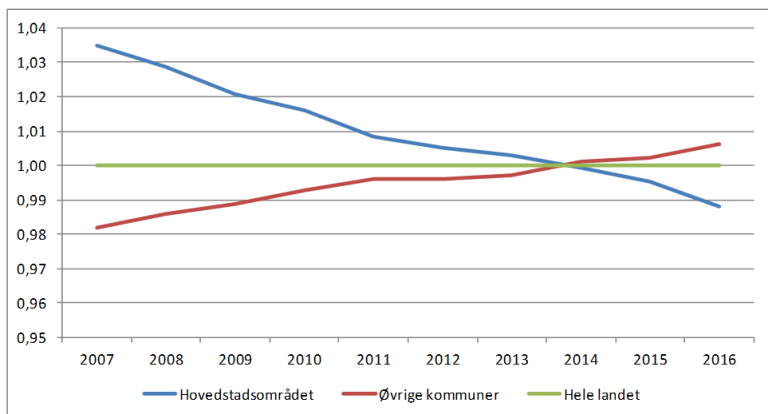
Tallet er opgjort som forskellen mellem kommunerne i hovedstadsområdets faktiske indtægter fra udligningssystemet og de indtægter, kommunerne ville have fået, hvis bloktilskuddet var fordelt efter folketal svarende til en situation uden udligning.

Kommunernes serviceniveau

Harmonisering af serviceniveau

Hvis man ser på Social- og indenrigsministeriets officielle opgørelse af kommunernes serviceniveau, så har kommunerne i hovedstadsområdet har fra 2007 til 2016 haft et faldende serviceniveau. I samme periode har kommunerne betalt mere og mere i udligning til resten af landet. Kommunerne i resten af landet har brugt den større overførsel fra hovedstadsområdet til at øge deres service til over landsgennemsnittet.

Kommunerne i hovedstadsområdet har fra 2007 til 2016 haft et faldende serviceniveau. I samme periode har kommunerne betalt mere og mere i udligning til resten af landet.

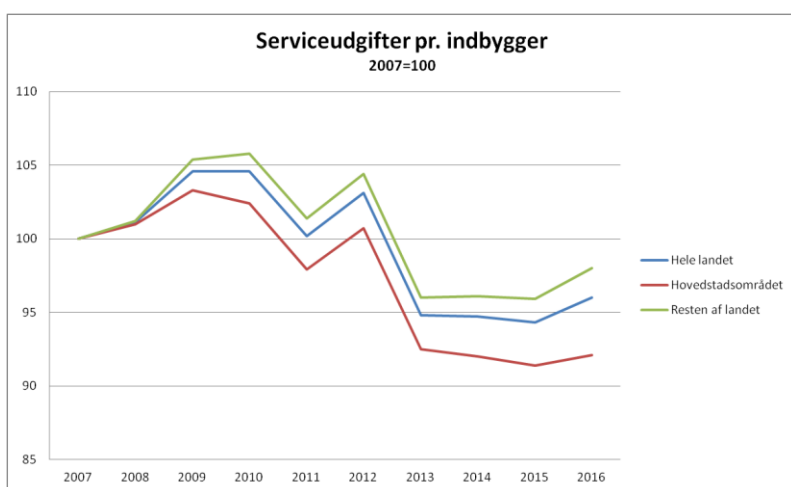

Kilde: Social- og Indenrigsministeriet

Faktiske driftsudgifter ift. udgiftsbehov givet den befolkningsmæssige og socioøkonomiske sammensætning.

- Et serviceniveau over 1 betyder, at de faktiske driftsudgifter er højere end udgiftsbehovet beregnet af IM.
- På landsplan svarer de faktiske udgifter til behovet.
- Siden kommunalreformen er forskellene i serviceniveauet udvisket mellem landsdele.

Det er ikke bare hovedstadsområdet serviceniveau der er faldet i forhold til resten af landet – vi har også reduceret vores udgifter til service mere end i resten af landet.

Kilde: Social- og Indenrigsministeriets kommunale nøgletal (faste 2016 priser)

Sociale udfordringer

Større koncentration af sociale problemer i hovedstadsområdet

Hovedstadsområdet har nogle af de mest socialt belastede kommuner i landet.

Top 10 over socialt belastede kommuner	Hovedstads-kommune	Socioøkonomisk indeks (Hele landet = 100)
Lolland		166
Brøndby	Ja	164
Ishøj	Ja	161
Albertslund	Ja	146
Langeland		136
Ballerup	Ja	126
Høje-Taastrup	Ja	124
Guldborgsund		124
Glostrup	Ja	123
Herlev	Ja	122

Kilde: Social- og Indenrigsministeriet

7 ud af Danmarks 10 mest belastede kommuner ligger i hovedstaden. Hovedstadsområdet ligger højere end landsgennemsnittet i det samlede socioøkonomiske indeks, og tal fra SFI, Sundhedsstyrelsen og Danmarks statistik viser, at hovedstadsområdet har en overrepræsentation af sociale problemer ift. landstotalen.

Langtidsledige, integrationsudfordringer, hjemløse, unge uden uddannelser og misbrugere er eksempler på andre sociale områder, som kommunerne arbejder med. På alle disse områder er hovedstaden, jf. Social- og Indenrigsministeriet, hårdere belastet end landsgennemsnittet. Senest har DR vist, at de kommuner der har den største andel af personer, der bliver ramt af kontanthjælpsloftet, alle ligger i hovedstadsområdet.

Borgernes perspektiv

Udligningsdebatten har længe været omfattende og alsidig. Der er blevet bragt mange emner i spil, der først og fremmest relaterer sig til de forskellige livsvilkår mellem borgerne i og uden for hovedstaden og sekundært til landsudligningen. Vi har diskuteret fordelingen af statsansatte, trafikinvesteringer og rådighedsbeløb. Dette selvom, at disse faktorer ikke er direkte relateret til landsudligningen. For landsudligningen er først og fremmest et politisk spørgsmål.

Statslige arbejdspladser

Det er af borgmestre, foreninger og andre talspersoner fra kommunerne uden for hovedstadsområdet flere gange blevet fremført, at hovedstaden hvert år modtager 30 mia. fra landets øvrige kommuner.

Overrepræsentationen af statslige arbejdspladser findes i Københavns Kommune, ikke i hovedstadsområdet som helhed. Det er sandt, at der i Københavns Kommune er en overrepræsentation af statslige arbejdspladser, men i de øvrige 33 kommuner i hovedstaden, er der samlet set en underrepræsentation af statslige arbejdspladser, hvis man ser på landsgennemsnit.

Tager man afsæt i hele hovedstadsområdet, så får hovedstadsområdet ca. 8 mia. i ekstra lønindtægter før skat på baggrund af en overrepræsentation af statslige arbejdspladser (egne beregninger).

Vi mener, at det er naturligt, at et lands hovedstad har flest statslige arbejdspladser. Det skal dog nævnes, at de 8 mia. kroner skal modregnes med de 10 mia. kr. som hovedstadsområdet bidrager med i ekstra skatteindtægter til staten, og de 12 mia. kr. som hovedstadsområdet afleverer til resten af Danmark gennem landsudligningen.

Rådighedsbeløb

Kilde: Penge og Privatøkonomis Kommuneguide 2014 (udarbejdet for Region Nordjylland). Rådighedsbeløbet er udregnet for en modelfamilie i hver kommune. Gennemsnittene pr. område er

vægtet gennemsnit, egne beregninger. Beregningerne er siden blevet gennemgået af DR Detector, som ikke havde indvendinger.

Set fra borgernes perspektiv har niveauet for landsudligningen og rådighedsbeløbet meget med hinanden at gøre. Som det er i dag, betaler borgerne i hovedstaden nemlig mange penge for at bo og leve i hovedstaden (deraf det lave rådighedsbeløb), og samtidig betaler de for, at borgerne uden for hovedstaden bliver tilbudt et højere serviceniveau, end dem selv.

En familie med to børn i Nordjylland har hvert år 96.000 kr. mere i rådighedsbeløb end en tilsvarende familie i hovedstadsområdet.

Rådighedsbeløbet er baseret på beregninger foretaget af Penge og Privatøkonomi. Beregningerne viser, hvad en modelfamilie har tilbage til sig selv, når skatter og alle faste udgifter er betalt.

Det er ikke kun i Nordjylland, at modelfamilien har et langt større rådighedsbeløb end familien i hovedstaden. Nedenfor ses forskellene fordelt på forskellige landsdele:

Område	Rådighedsbeløb, kr.	Forskel til hovedstadsområdet	
		Pct.	Kr.
Hovedstadsområdet	273.000		-
Region Sjælland	357.000	31%	84.000
Region Syddanmark	370.000	36%	97.000
Region Midtjylland	352.000	29%	79.000
Region Nordjylland	369.000	35%	96.000
Hele landet	332.000	22%	59.000

Note: Penge & Privatøkonomis Kommuneguide 2014 (udarbejdet for Region Nordjylland). Rådighedsbeløbene er udregnet for en modelfamilie i hver kommune.